

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
Bd Regele Ferdinand No. 5.
A R A D.

Redacția din ORADEA:
Strada Regele Carol II. No. 14.

Redacția pentru Banat: TIMIȘOARA,
Hotel „Ferdinand” camerele Nr. 21 și 22.

DIRECTOR:
CONST. I. ȘTEFĂNESCU

Ecoul

Apare zilnic la orele 8 după amiază

Note zilnice

Uite popa, nu e popa!

Sau:

Ciudata situație a ordinului minorităților

În coloanele noastre a fost de nenumărate ori vorba despre situația mai mult decât bizară a parohiei romano-catolice a Aradului, uzurpată de ordinul călugăresc al minorităților, care, la fapte, adică atunci când este vorba de activat în dauna statului și de luat lefuri de la statul român, se declară „parohie”, iar când e vorba de responsabilitate, se retrăsează în ordin călugăresc internațional, și refuză să dea cuiva vreă socoteală.

Chestia acestui provocător ordin călugăresc din slujba iredentei ungurești a venit anul acesta de mai multe ori în discuție, și întotdeauna în legătură cu fafete dintre cele mai grave. După provocarea de astă toamnă, când s'a făcut la Arad acel parastas iredentist din ziua „iredentei Aradului”, a venit la rând provocarea din revista „Vasárnap” a scandalosilor călugări, în coloanele căreia s'a numit Ardealul „teritoriu ocupat vremelnic”. A venit apoi refuzul de a da licență lui „Moise Nicoară” pe seama elevilor germani catolici cari să știe nemțește, pe urmă refuzul dat credincioșilor germani ai parohiei, de a li se da slujbe nemțești în proporție cu etnicul german al parohiei, iar de curând faimoasa chestie a călugărului Sava Angelo, tatăl bieteii copile din flori căreia ordinul călugăresc refuză să-i dea întreținerea.

Acum a venit la rând o nouă chestie a transformiștilor minorități. Una cu o evaziune fiscală, sau cu un refuz de a-și plăti impozitul, a parohiei romano-catolice din Șimleu.

Se întâmplă adică, că transformiștilor ordin călugăresc nu uzurpă numai parohia romano-catolică arădăneă, ci și pe altele din Ardeal. Oriunde este în Ardeal reședință de călugări minorități, parohia romano-catolică e uzurpată de ei. Pentru că să poată fi pusă în slujba iredentei, fără a putea fi trasă la răspundere. Așa e la Cluj, unde șef al parohiei este prelatul Hirscher. Așa se vede că e și la Șimleu. Dovadă că parohia de acolo refuzând să plătească impozitul către stat (e vorba de vreo 300 de mii de lei), administrației financiare din Sălaj a voit să pupă sechestrul, și parohia repede s'a transformat în ordin călugăresc minorit, trimițând pe jucufăi să se adreseze centralei dela Arad a ordinului.

Așa s'a pomenit deci ordinul minorit dela Arad cu o execuție asupra a o sută de hectolitre de vin (căci ordinul acesta călugăresc n'are numai don-juani, mai este și asociație bahică pentru împărțirea credincioșilor extraecclesiam!)

Vă închipuiți însă că transformiștii călugări ereticobahici au înghițit-o? Da de unde! După parohia dela Șimleu s'a transformat în fața agenților fiscalului în cursul a unui ordin călugăresc și a îndrumat ministerul de fi-

nanțe la centrala dela Arad, centrala se transformă în parohie, și atacă sechestrul la tribunal, spunând că vinul sechestrat nu-i al ordinului ci al parohiei romano-catolice a Aradului, care nu poate fi trasă la răspundere pentru faptele unei parohii din Sălaj.

Apelul ordinului călugăresc a ajuns deci ieri în desbaterea tribunalului arădan, care a îndrumat pe călugări să facă probațiunea: că a fost impusă parohia din Șimleu și nu o sucursală a ordinului. Iredentiștii călugări au mai fost îndrumați să-și prezinte statutele, ca să se vadă ce-s: ordin călugăresc, parohie sau parohii, sau ce altceva.

Iată o nouă chestie cu care se dă în spectacol ordinul călugăresc al d-lui Wild Endre.

Vă n'înțelege ministerul cultelor măcar de data asta, — când ordinul acesta care ia sub titlu de deținător de parohii lefuri și subvenții dela statul român, refuză de altă parte să contribuie la sarcinile statului — va înțelege zic, măcar de data asta, că situația minorităților este mai mult decât intolerabilă?

Un fost subsecretar maghiar condamnat la cinci ani închisoare

BUDAPESTA. În fața tribunalului, a avut loc procesul inuentat împotriva d-lui Hujcik Elemer, fost subsecretar de stat, acuzat de comiterea a 27 de escrocherii.

Acuzatul a fost condamnat la 5 ani temniță grea.

Adunările iredentiste dela Ceaba și Hodmezövásárhely

La Ceaba s'a sfințit Duminică, în toate bisericile din oraș, ca să fie apoi inaugurat la o adunare ținută în aceeași zi la arena sportivă, un steag al foștilor luptători maghiari. S'au ținut cuvântări incendiare la adresa Miceii Infelegeri, și au fost aduși să le asculte români din Chitihaz și slovacii din Ceaba și împrejurimi.

În aceeași zi s'a ținut o adunare revizionistă la Hodmezövásárhely. Și fiindcă partidul social-democrat s'a convertit luna trecută în chip public, prin declarații în parlament și prin manifeste, la lupta revizionistă (motiv ca oficiosul său „Népszava” să continue a fi lăsat să intre în România), secția din Hodmezövásárhely a partidului și-a chemat membrii la adunare prin afișe.

I. P. S. Sa Excrocovici

Ziarul budapestan „Magyarság” publică în numărul său din 13 crt. o scrisoare din Ierusalim, datată dela 31 Mai crt., din care aflăm că blestemația infernală ce s'a săvârșit în iarnă la Senteș: auto-alegerea de episcop peste biserica „maghiară ortodoxă” a excrocului Ștefan Nemeth, fost catolic și trecut la ortodocși ca să se nsoare c'o jidoavcă, este în sfârșit definitivată, sancționată.

Dupăce la patriarhul de Constantinopol nu, s'a putut obține recunoașterea de episcop a excrocului Ștefan Nemeth, s'a găsit un alt patriarh, cel de Antiohia, care să-și aplice urechea la sunetul arginților (autentici sau windisprețieni?) ai lui Iuda dela Senteș, și să-l recunoască cap al bisericii „maghiare” ortodoxe, și încă ce cap! nici nu episcop, ci mitropolit s'adea, și nici nu peste biserica maghiară ortodoxă numai, ci peste ortodocșii unguri din toată lumea.

Incalificabila blestemație e deci ratificată!

Dupăce guvernul maghiar

n'a avut curaj să recunoască valabilitatea așa-zisului sinod al celor 10 sau 11 prieteni ai excrocului, popi maghiari ai unor parohii cari au fost până acum câteva zeci de ani românești sau sârbești (cea de Senteș bunăoară a ținut până acum vreo 30 de ani de episcopia și de protopopia-tul Aradului, și era parohie de macedoneni), s'a găsit un patriarh să-și aplice urechea la minciunile și la sunetul celorlalte lucruri drăcești cu cari l-a căptușit pe excrocul Nemeth pentru pelerinajul la Constantinopol, la Antiohia și la Ierusalim același guvern maghiar care nu-l recunoșcuse.

Blestemația aceasta strigătoare la cer — fiindcă urmărește desnaționalizarea definitivă a ortodocșilor din Ungaria, a românilor și-a sârbilor — mai are nevoie de o legiferare a parlamentului unguresc. Și „Magyarság” ne anunță că dupăce s'a găsit un patriarh care s'o ratifice, parlamentul și guvernul maghiar nu pot să întârzie

cu regularea situației „mitropolitice”.

Vezi bine! Sfârșitul acesta era de prevăzut!

De-aceea ne-am fi așteptat ca patriarhia românească și cea sârbească să pună din vreme în gardă pe toate patriarhiile ortodoxe în fața înduplecărilor sunătoare ale Ungariei. Se vede însă că sau nu și-au făcut datoria, sau patriarhul de Antiohia e o otreapă.

Vor fi însă patriarhiile din România și Iugoslavia, dimpreună cu guvernele, la datorie măcar acum, dupăce blestemația s'a definitivată, dupăce atentatul în contra ortodocșilor români și sârbi din Ungaria este definitiv aranjat?

Așteptăm!

Mai cu seamă că I. P. S. Sa Excrocovici dela Senteș nu e numai „mitropolit” ortodox al Ungariei, ci și al „ungurilor” de peste granițele ungurești, adică, probabil, și-al românilor ortodocși din Săcuime cari nu știu românește!

Ținutul Hălmagiului se zbate în sărăcie pentru că „nu sunt lucrări”

— Să se repună în funcție fabrica de țiment din Gurahonț! —

de prof. Traian Mager

„Pierim, că nu s lucrări!” — este strigătul populației din această regiune. Incendierile de păduri din primăvară, denunțând gravitatea situației, ne arată că problema Munților Apuseni trebuie soluționată grabnic, dar cu deosebită atențiune și simultan prin diferite mijloace. Cea mai eficace soluție este reindustrializarea munților bazată pe exploata-

rea multiplelor bogății ale subsolului. Dacă în vremurile de cumpănită criză de astăzi, nu putem concepe crearea de noi industrii, putem pretinde menținerea industriilor actuale. Putem pretinde aceasta cu atât mai vârtos atunci, când ele depind de stat și sunt desființate prin manopere meschine.

Fabrica de țiment din Gurahonț

A fost înființată în anul 1897 și a funcționat cu patru cupatoare timp de 33 ani, angajând 300—400 muncitori în cea mai săracă regiune a județului nostru. Se formaseră aici generații de muncitori țărani specializați în această ramură industrială. În 1929 fabrica a fost reorganizată cu cel mai modern utilaj, dupăce mai înainte fusese naționalizată. Depindea deci de stat, care posedă 60% din acțiuni. Fiindcă depindea de stat și fiindcă i se ridicase la dublu, dela 4 la 8 vagoane țiment capacitatea zilnică de producție, se credea în o învioreare a vieții economice a regiunii. Căci, har domnului, piatră este destulă, asemenea sunt și brațe muncitoare.

Dar, nu s'a întâmplat așa. Trustul țimentului se teme de concurență și s'a oferit să o

rea multiplelor bogății ale subsolului.

reindustrializarea munților bazată pe exploatarea multiplelor bogății ale subsolului. Dacă în vremurile de cumpănită criză de astăzi, nu putem concepe crearea de noi industrii, putem pretinde menținerea industriilor actuale. Putem pretinde aceasta cu atât mai vârtos atunci, când ele depind de stat și sunt desființate prin manopere meschine.

cumpere. A oferit un preț de 16 milioane lei. Și, consiliul de administrație, compus și din politiciani, nu a mai ținut seama de interesele populației. Li-a vândut-o. Imediat trustul a închis fabrica, iar ca nu cumva să se revină asupra deschiderii ei, a dispus să i se spargă mașinele. S'a spart și cuptorul cel nou, care putea da patru vagoane de țiment pe zi, înainte de a se fi făcut foc în el.

O mică socoteală

Fabricarea unui vagon de țiment costă 5000—7000 lei și se vinde cu 27.000 lei, adică trustul și comerțanții câștigă la fiecare vagon câte 20.000 (douăzeci mii) lei. Să câștige, nu ne interesează! Dar, ne interesează ceea ce pierde regiunea. Socotind numai salariile alor 300 muncitori, câte

40 lei de zi, aceste fac într'un an, peste trei și jumătate milioane lei. Pentru această sumă se pot cumpăra aproape 200 vagoane de cereale.

Ne întrebăm atunci, ce infim ajutor poate da statul infomețaiților când trimite la Hălmagiu câte 10—20 vagoane de porumb, față de avantajul ce li-l oferă o singură și neînsemnată întreprindere industrială, cum a fost fabrica de țiment din Gurahonț?

Laturea morală

Populația nu cere și nu trebuie învățată să trăiască din milă. Ea cere lucru. Avem noi destule regiuni în Munții Apuseni, unde de veacuri cerșetoria este o industrie națională. Să nu pomenim numai de regiunea muntoasă a Băii de Criș, unde sate întregi trăiesc din cerșetorie.

S'o mărturisească prefectura județului Arad, dacă nu este invadată mai nou de cereri pentru licență de cerșetorie din plasa Hălmagiului? Sutele de cerșetori dela Hălmagiu ce cutreeră satele dela câmpie, ba au inundat și orașul Arad, — nu s'ervesc destule indicii de îngrijorare? De foame, omul este silit să spargă legea: să taie și să dea foc pădurilor pentru pășunatul efemer; ori

(Continuare în pag. IV-a).

Cum operează banda König & Lazăr la C. F. R. Abia deschis, Parlamentul a și luat vacanță...

— Textul Mesajului Regal —

— Scandaloasa tâlhărie a populației și a dăcăritului buget al căilor ferate de către un fost plutonier maghiar complice cu un fost camionar. — Un Zeletzky a transporturilor —

Reproducem după „Facla” din București, reportajul de mai jos, asupra malversatiunilor firmei König — fost plutonier în armata maghiară — și Lazăr — fost „Botos ispân” la firma Rubinstein din Arad, — exprimându-ne nedumerirea, că aceeași „tovărășie” ascunsă sub titlul „Grupajul Român” mai este lăsată să opereze.

Am semnalat, în câteva rânduri, uluitoarea concesiune acordată unei ticăloase înjghebari, care, sub firma „Grupajul Român” ascunde operațiuni de cel mai autentic jaf în dauna căilor ferate, a industriei și comerțului românesc, date pradă toate, în murdarele labe ale stigmatizării lui Max König, un nemernic camionar, fost plutonier maghiar, în Arad.

În relatările noastre, nu am prețat să atragem atențiunea d-lui inginer Cesar Mereuță, director general al căilor ferate, pentru că domina-șa, ca specialist, ca fost director al serviciului comercial CFR să cerceteze „cazul” și să trimită la urma lor ticăloasă pe veneticii erijați în tehnicieni ai transporturilor românești.

Nu știm ce va fi înțeles d. ing. Cesar Mereuță din judicioasele demonstrațiuni ce i-am servit, în apărarea intereselor naționale, ale căilor ferate și ale populațiunii toate deopotrivă tâlhărite și compromise de operațiunile bandei König & Lazăr, alias soc. „Grupajul Român”.

Cețace știm precis, este că în birourile publice instituiti căile ferate române, se lucrează în secret și cu vădită rea credință, la înjghebarul unui nou contract prin care să se arendeze averea națională a transporturilor și să se dea un nou instrument de tâlhărie a industriei și comerțului românesc, în ghiarele hrăpărețe și nelegiuite ale

bandei König & Lazăr, ascunsă sub paravanul firmei „Grupajul Român”.

Un Zeletzky al transporturilor

Scandalul Skoda e în toi și opioia publică este revoltată de ascendentul desfrânat pe care spionul Zeletzky îl exercita asupra organelor din birourile ministerului de războiu.

Putem afirma cu toată tăria — și avertizăm pe d. inginer Mereuță — că nu va trece multă vreme și se va desbata procesul bandei Max König et Comp., un adevărat Zeletzky al căilor ferate române.

Avem informații precise că toți fruntașii vieții publice românești, toți șefii de partide politice și chiar membrii familiei regale, au fost sesizați — prin documentate memorii de protest — în contra catastrofaletor jafuri operate de societatea „Grupajul Român” și tolerate de conducătorii căilor ferate române.

Redăm, în cele ce urmează, textul unei interpelări adresate în Parlament dlui Richard Franasovici, ministrul comunicațiilor, de către d. deputat N. G. G. Iosifescu.

Se cere înlăturarea „grupajului” König-Lazăr et banda

„Am onoare, a întreba pe d. ministru al comunicațiilor, dacă are cunoștință despre modul în care se execută contractul stabilit între Regia Autonomă CFR și societatea „Grupajul Român”, contract care este păgubitor atât pentru calea ferată, prin sacrificiile ce le face sub formă de reduceri de prețuri la transporturile efectuate, precum și prin sumele ce se bonifică acestor societăți sub forma de prime de transport, percepând în același timp și destinarilor diferența de transport, care de cele mai multe ori depășesc media de 20 la sută.

Această convenție atribuie numitei societăți, următoarele avantaje:

1. — Dreptul de a plăti taxele de transport pe C. F. R. pentru colete grupate prin

aplicarea prețului corespunzător al tarifului, din coloana II-a, care este mult mai scăzută și în același timp, dreptul de a scoate destinarilor, taxele și accesoriile în conformitate cu prețul din coloana I-a a tarifului, care este mult superior.

Prin această societatea realizează:

O diferență de transport între tariful vagonului, complet plătit la C. F. R. și tariful unitar de colete socotește fiecărui destinatar în parte;

O a doua diferență rezultă din calcularea tarifului prevăzut în coloana II-a și cel din coloana I-a și

O a treia diferență rezultată din sumele ce socotește fiecărui destinatar în parte și cari sunt:

5 lei la suta de kgr. drept taxă de circulație;

26 lei costul scrisorii de trăsură și

24 lei o taxă fixă, plus comisionul de 5 și 10 la sută pentru rambursare.

2. — Separat de aceasta, societatea „Grupajul Român” mai primește din partea căilor ferate o primă calculată asupra totalităților transporturilor efectuate.

Calculând diferența ce a rezultat din manipularea miilor de colete ce se transportă în toată țara se constată că „Grupajul” realizează profituri enorme, păgubind calea ferată de importante venituri fără a-i aduce în schimb nici un serviciu și păgubind și pe destinatorii cari, constată cu surprindere că prin această noiațiune a bandei König et Comp. costul transportului se ridică fără nici un avantaj.

În continuare, d. deputat Iosifescu cere denunțarea contractului dintre C. F. R. și tâlhăreasca Societate „Grupajul Român”.

La această interpelare s'a asociat d. deputat N. Rizescu Bănești.

D. ministru Franasovici nu a răspuns!

Eri la orele 11 membrii guvernului și parlamentarii au asistat la slujba religioasă ce s'a oficiat la patriarhie. La orele 12 fix membrii guvernului, în frunte cu d. prim-ministru d. G. Tătărescu, au intrat în sala de ședință a Camerei. Parlamentarii au aplaudat îndelungat pe membrii guvernului.

Mesajul Regal

Apoi d. prim-ministru a dat citire Mesajului Regal:

DOMNILOR SENATORI, DOMNILOR DEPUTAȚI,

In această sesiune extraordinară sunteți chemați a examina și soluționa problemele în legătură cu situațiunea financiară și cu bugetul general al Statului.

Situația generală economică internă și externă reclamă o politică financiară chibzuită și prudentă dominată de preocuparea echilibrării bugetare și de cerințele stabilității monetare.

Bugetul general al Statului pe exercițiul 1934-35 a fost întocmit în cadrul acestei politici de economie și de prevedere.

Comprimarea cheltuielilor a atins pentru unele capitole bugetare extrema limită; pentru altele comprimarea va continua în decursul exercițiului prin desăvârșirea operii de simplificare a aparatului de stat și a tuturor serviciilor publice.

In același timp însă în alcătuirea noului buget s'a ținut seamă de nevoile vitale ale apărării naționale ale sănătății publice și ale învățământului rural, pentru care în limita disponibilităților generale s'au făcut însemnate jertfe.

DOMNILOR SENATORI, DOMNILOR DEPUTAȚI,

In cursul acestei sesiuni vi se vor expune spre examinare și legile în strânsă legătură cu aplicarea bugetului și cu opera de refacere economică începută de guvernul Meu și care va fi continuată cu hotărâre potrivit programului său de realizare.

Urându-Vă muncă sporită

cu rog pe cel Atotputernic să binecuvânteze lucrările Domniilor Voastre.

Eu declar deschisă sesiunea extraordinară a Corpurilor Legiuitoare.

GAROL

Corporile în vacanță

După ce aplauzele cari au urmat citirii Mesajului Regal, au încetat d. Săveanu președintele Camerei anunță că Parlamentul ia vacanță până Miercuri 20 Iunie.

Asupra cauzelor cari au determinat amânarea lucrărilor, se spune că tratativele cu creditorii dela Paris mai au nevoie de câteva amănute. Și cum discuția bugetului și a legilor financiare și economice nu se poate face, lucrările Camerelor au trebuit amânate.

Cinematograful

CENTRAL

Programul de azi!

Femeia cu milioane

cu

Brigitte Helm, Paul Wegener, Lissy Arna, Otto Wallburg, Willy Eichberger

Reprezentațiile

la orele 7.15 și 9.15 seara.

SELECT

(Crucea Roșie)

Azi, premieră!

Fatalitate

În rolurile principale:

Tallulah Bankhead, Fredric March

Reprezentațiile

la orele 7.15 și 9.15 seara.

CORSO

Programul de azi!

La orele 7.15, 9.15.

Gary Cooper, Joan Crawford

Ultima noapte

Film colossal, mai bun decât Iadul Submarin.

Biletele trebuiesc cumpărate de azi, pentru Duminecă, pentru ca să nu fie aglomerațiune la casă.

Șezătorile literare ale Societății Scriitorilor Români

Societatea Scriitorilor Români și-a terminat la Timișoara, Marți 12 I. c., ciclul de șezători literare organizate anul acesta în Ardeal și în Banat.

Șezătorile literare ale Societății Scriitorilor Români sunt întotdeauna evenimente artistice de cea mai pură calitate. Un ansamblu de teatru îl poate ușor păcăli pe spectatorul din provincie. S'au semnalat întotdeauna neajunsurile de care suferă o piesă în turneul. Spectatorul provincial citește în presa din capitală despre succesul ce-l obține cutare sau cutare piesă și, plin de curiozitate, eleargă să guste spectacolul „de mare artă” și la el acasă, în modestă sală de teatru din orașul său, unde i s'a spus că a descins același ansamblu, cu aceleași vedete, cu aceleași decoruri. De cele mai multe ori însă spectatorul provincial e nevoit să constată că a fost păcălit. Ansamblul din capitală s'a descomplectat demult până în fundul său de

țară, vedetele au fost înlocuite cu elemente de umplură, decorurile sunt imprumutate din sârăcacioasa zestre a teatrului local — și spectacolul „de mare artă”, despre a care a citit el în jurnalele bucureștene, s'a transformat, pe scena provincială, într'o jalnică exhibiție de bâlci, de care răd, pe bună dreptate, și ultimii diletanți localnici.

Decepțiile acestea nu-l pot ajunge pe spectatorul provincial la șezătorile literare, indeoși la șezătorile organizate de Societatea Scriitorilor Români, care echivalează și ele, întotdeauna, cu un spectacol de teatru, grație talentului cu care cei mai mulți dintre membrii acestei Societăți (un Ion Minulescu, un George Gregorian, un Mircea Damian) își spun — vrem să zicem: își joacă — operele literare pe scenă. O poezie de Ion Minulescu sau de George Gregorian, spusă de acești doi autori, nu e o simplă declamație, ci un

minunat joc de scenă, atât de mult și unul și celălalt știu să scoată în evidență, prin intonații, prin gesturi, prin sublinieri, aurul pur din inspirația lor poetică. Avem credința că dnii Minulescu și Gregorian, dacă s'ar fi dedicat artei dramatice, ar fi avut și în teatrul nostru contemporan valoarea pe care o au în literatură. Același lucru îl putem afirma și despre d. Mircea Damian. Schițele citite de d-sa sunt și în volum de un humor irezistibil. Acest humor câștigă însă înzecit în intensitatea când este subliniat de autor, pe scenă, unde d. Mircea Damian repurtează, spunându-și schițele, succese egale cu ale oricărui mare actor de comedie.

În afară de valoarea lor artistică desăvârșită, turneele literare ale Societății Scriitorilor Români mai sunt, în nouile provincii, foarte potrivite vehicule de propagandă națională. Din acest punct de vedere, e chiar de regretat că S. S. R. nu cercetează mai des, la el acasă, pe cititorul din nouile provincii. Fiindcă acest cititor nu vede în poetul sau proza-

torul cutare numai pe autorul său favorit, ci, prin contact nemijlocit de librar și de literă tiparului, el simte că seara pe care i-o dăruiește scriitorul e o împărtășanie — și fiorii acestei împărtășanii stăruesc mult timp după șezătoare.

Societatea Scriitorilor Români acordă, în turneele literare ce le organizează în provincie, o lăudabilă atenție valorilor locale, punând pe afiș, alături de nume consacrate, câte un creator care trăiește ignorat sau bârfit în fundul său de țară. La Timișoara de exemplu, d. George Gregorian, delegatul S. S. R. pentru organizarea ciclului de șezători din anul acesta, a răsfățat volumașul de „Biblice” al poetului C. Miu-Lerca — și l-a trecut imediat pe afiș. Iar d. Ion Minulescu, care citise la București, mai demult, poeziile lui C. Miu-Lerca, a exclamat, cu sinceră bucurie, pe peronul gării „Domnița Elena”, unde i-a fost prezentat tânărul poet bănațean —

— Domniule, d-ta ai talent!... Ai talent!...

Și când te gândești că pentru

unii porci din presa locală (ah! „presa” timișoreană...), care cred că pana e bidinea de murdărit pereții, talentatul autor al Biblicelor este pur și simplu: Miu-Floarec...

Mărgăritarele — se știe lucrul acesta din veac de veac — Creatorul nu le-a făcut pentru porci.

Tot la șezătoarea dela Timișoara a citit, dintr'un vechiu volum al său, cu un remarcabil succes, poetul Liviu Coman, pe care localnicii îl cunosc numai sub aspectul său de avocat.

În actualul turneu de șezători al Societății Scriitorilor Români s'a remarcat în schimb lipsa unui bun epigramist. D. Cincinat Pavelescu trăiește prea izolat la Brașov, și nici nu poate fi luat într'un turneu mai lung, din cauza ocupațiilor de acolo. În lipsa d-sale S. S. R. ar trebui să se „ngrijească” de un alt epigramist, dacă ține cu orice preț să pună și epigrame în program. Fiindcă s'a văzut în Timișoara — un bun epigramist nu poate fi înlocuit ori unde cu ori cine.

George Luca

In legătură cu „Empajul Român”

In altă parte a gazetei reproducem după „Facta” un reportaj despre firma „König și Lazar” alias „Grupajul Român”. Suntem informați că „Grupajul Român” nu lucrează singur în Arad. Are o firmă asociată sau pe care o controlează, unume firma de transporturi: „Weiss și Haász”. Cum le merge de bine acestor firme se poate constata din faptul că ambii proprietari ai firmei Weiss și Haász au case. Weiss, are

o casă în strada Mărșești — pe care probabil o fi cumpărat-o mai demult — iar Haász acum își clădește un palat.

Situația este deci cam următoarea, sub numele „Grupajul Român” românii „König, Lázár, Weiss, Haász” se îmbogățesc, românii, — români get-beget coada vacii — aleargă pe străzi, fără nici o ocupație, zdrențoși și flămânzi!...

Știri din Arad

— Buxbaum Ioan domiciliat în Arad, Str. Aprodul Purice Nr. 27, a reclamat chesturei, că autori necunoscuți, i-au furat în noaptea de 13 spre 14 crt., din edificiul în construcție din Arad, Calea Victoriei Nr. 42, țevi de plumb pentru apeduct și diferite instrumente de zidarie, în valoare de Lei 2.500.

— Hezsó Adalbert din Arad, str. Dragoș Vodă Nr. 8, a reclamat, că infractori necunoscuți, i-au furat în noaptea de 13 spre 14 crt. introducându-se prin fereastra deschisă, haine în valoare de 2110 lei.

— Mircea Felicia din Arad, Piața Mihai Viteazul Nr. 6, a reclamat poliției locale că i-s'a furat, ieri pe la orele 4 d. m., din locuința sa, lîngerii în valoare de lei 1000.

— Femeea Gizela Lakatos, de 27 ani, locuind în Arad, str. Abatorului Nr. 31, a fost înaintă

țată chesturei, fiind prinsă în flagrant delict când intenționa să fure bani dela văduva lui Bradin Nica din Cuvin, jud. Arad.

— Eri la orele 6.30 d. m. făcându-se de către d-nii Dr. Luszt, Dr. Nica și comisar ajutor Cerkez, o descindere în str. Nicolaie Filipescu Nr. 9, proprietatea lui Polák Leopld, s'a descoperit o fabrică clandestină de brânzetur. Intreaga cantitate de brânză, care era într'o stare infectă, a fost confiscată.

Rugăm pe toți abonații în restanță, să ne expedieze pe adresa din Arad, sumele ce ne datorează.

Cetiți și răspândiți
„E C O U L”

Contestația „Crișanei” a fost admisă în principiu

Probabil că se va rejuca match-ul în alt oraș sau tot pe aceeași arenă, dar cu porțile închise

În urma contestației introdusă de „Crișana”, — echipa românească orădană de football, — contra match-ului din 8 Iunie a. c. dela Arad, Federația a admis în principiu contestația și a dispus audierea martorilor oculari din Arad, cari au asistat în tot timpul la desfășurarea matchului.

Avem convingerea că rezultatul anchetei, — care după știrile pozitive ce le deținem va fi conchis de către un membru al districtului Timișoara, — va duce la anularea matchului din 8 Iunie.

Punctele esențiale ale contestației, potrivit informațiunilor

ce le avem dela FRFA sânt două:

Că în timpul jocului, atât în prima cât și în a doua repriză publicul a năvălit pe arenă, arbitru parlamentând cu publicul și, deși din aceste cauze match-ul a fost întrerupt timp de circa 12 minute, totuși, arbitru a fluierat sfârșitul reprizelor exact după 45 minute dela începerea lor. Această afirmare din contestația „Crișanei” este absolut serioasă și unanimitatea martorilor asistenți la match vor putea dovedi cu prisosință veracitatea faptelor.

Iar al doilea punct, este

cel care se referă la delegarea arbitruului. Ea s'a făcut în mod defectuos (contrar regulamentului). Deși fusese delegat ca arbitru d. Iacobi, din Cluj, în ultimul moment, telefonio și fără convocarea comisiei Campionatului Diviziei Naționale, s'a delegat ca arbitru d. Mureșan, fără ca clubul sportiv „Crișana” să aibă vre-o cunoștință

După terminarea anchetei, soluția, la care se va opri F. R. F. A. se dă ca sigur că va fi aceea de a se rejuca match-ul, sau în alt oraș, sau tot pe aceeași arenă, dar fără public.

O corectare a legii contribuțiilor directe

E probabil ca printre proiectele de legi ce urmează să fie depuse în sesiunea extraordinară a parlamentului să figureze și unul referitor la o corectare a legii modificatoare a contribuțiilor directe.

În această din urmă lege s'a introdus o stipulațiune, care aduce atingere impunerilor ce se fac pe cale de recensământ și care se caută a fi înlăturată.

Culisele în afacerea muzicii de pe malul Mureșului

Substratul campaniei lui Stauber — cine sunt interesații? — Ce s'a petrecut în ședința de azi a Comisiei Interimarare?

Am anunțat ieri că în numărul de azi al gazetei vom publica revelații senzaționale în chestiunea muzicii de pe malul Mureșului.

Într'adevăr în ședința Comisiei Interimarare de azi, la punctul interpelări, d. Czettel a ridicat chestiunea, spunând că dsa a citit în ziare despre cele ce se proiectează.

Și că dsa nu înțelege acest procedeu. La obiect, spune că nu găsește nimerită introducerea muzicii mecanice, deoarece în muzica publică joacă rol și prezența muzicanților. În tot cazul cere ca să se dea comisiei Interimarare lămuririle necesare.

D. Al. Constantinescu, care s'a ocupat cu chestiunea aceasta, a citit apoi o declarațiune în carespune că „Aradi Közlöny” denunța — vizându-l abil — de favoritism, pagube pentru municipiu și beneficiu personal.

În ziua de 4 Iunie, a primit două oferte. Una a lui Geller Matias și a doua a lui Rosenfeld și Blașa. Rosenfeld și Blașa oferă pentru 33.460 lei o instalație sonoră, montată pe riscul lor, urmând ca instalația să fie încercată în ziua de 18 Iunie. Și în caz favorabil, urmează să fie recepționată după toate formele, iar plata urmând a se face în termen de 1 lună dela recepționare.

Instalația sonoră urmând să difuzeze plăci de gramofone, iar pentru transmiterea programului de radio oferă primăriei un aparat Philips cu 4 lămpi cu prețul de lei 14.000.

A doua ofertă, a lui Geller Matias și cons. oferă instalația — „care necesită cheltueli uriașă” — prin care se vor difuza 80% plăci românești, franțuzești și englezești și 20% plăci ungurești. — muzică de dans. Iar tot după a doua placă se va difuza reclame, știri și programul cinematografeilor comunale. Pentru aceasta Geller et Co cere dela Primărie să i dea 20 bani de fiecare bilet de șezut, curentul gratuit și concesiune exclusivă până la 31 Mai 1935.

Partea curioasă

Și aci intervine partea curioasă și scandaloasă a chestiunii. D. Al. Constantinescu, spune că oferta lui Geller et Co a fost

adusă de reporterul dela „Aradi Közlöny”, care a intervenit în numele unui domn, rugându-l să păstreze discrețiune asupra ofertei și cerând, în același timp audiență pentru acel domn. Reporterul a mai rugat pe d. Constantinescu să nu divulge cealaltă ofertă înainte de a i se aduce și lui la cunoștință.

La urmă d. Constantinescu spune: „Aceștia sunt profitorii mării panamale și eu imi păstrez discreția până la sfârșit și nu le spun numele. Rog însă Comisia Interimară să declare dacă aprobă sau dezavuiază propunerea mea pentru ca gura acestor șantajisti să fie astupată.”

Apoi d. C. Popa întreabă: cine-s?

D. Olaru răspunde: Stauber!

Luându-se chestiunea în discuție, Comisia interimară acceptă propunerea d-lui Al. Constantinescu. Însă, în urma intervențiunii consilierilor Czettel și Vigyázo, au mai băgat câteva lucruri din cari nu înțelegem nimic. De aceia, cerem ca primăria să concretizeze chestiunea spre a fi înțeleasă de toată lumea, nu numai de specialiști universali care se vâra toate chestiunile, fie se pricep, fie că nu.

Nu facem deocamdată nici un fel de comentariu la cele de mai sus. Totuși, nu ne putem reține de a sublinia răspunsul d-lui Olaru la întrebarea d-lui C. Popa, că „interesații de culise” ai acestei chestiuni ar fi Stauber și conșoții. Ce câștig material ar fi având aceștia din concesiunea difuzării muzicii pe malul Mureșului, nu știm, dar de vreme ce răvnesc la el, trebuie să fie ceva de capul lui. Apoi chestiunea, atât de delicioasă a reclamelor și știrilor difuzate tot după a doua placă, încă ascunde ceva, și anume posibilitate de transmitere a știrilor — desigur în limba maghiară — ales după chipul și asemănarea lui Közlöny.

Restul pe mâine...

Pentru exportul produselor agricole

În urma intervențiunii ministerului de agricultură, ministerul de finanțe a aprobat deschiderea unui credit de 50 milioane pentru a servi la ameliorarea mărfurilor cu caracter agricol destinate exportului.

„INTERCONTINENTALA”

SOCIETATE ANONIMĂ ROMÂNĂ DE TRANSPORTURI ȘI COMUNICAȚIE

FACE TRANSPORTURI ȘI VĂMURI PE ÎNTREG GLOBUL

„SLĂNIC MOLDOVA”

(KARLSBAD-UL ROMÂNIEI)

Slănicul-Moldovei e proprietatea Epitropiei „Sf. Spiridon” din Iași. Se află situat în județul Bacău, la 18 km. depărtare de Stația C. F. R. Trg. Ocna. Altitudinea Slănicului 530 metri. O climă excepțional de dulce.

Inhalatorul dotat cu aparatele cele mai moderne, are o secțiune pentru atmosferă și o secțiune pentru inhalatie și pulverizație.

Institut de Fizioterapie tratează cu succes: prurite, eretisme, nervoase, atrofii musculare, tulburări circulatorii, psihopații, dermatoze, parazitare și microbiene, anemii, rachitism, debilitate, ulcere, tumori, nevralgii, dureri reumatice, metrite, salpingite, prostatite, etc.

Institut Radiologic pus sub conducerea unor emeriți medici.

Băi minerale instalate în Hotelul „Racovitza”, instalațiuni de cisme intestinale, băi de acid carbonic, hidroterapie.

Apele Minerale tratează cu succes boalele de stomac, intestine, ficat, boalele de nutriție (diabet, gută, obezitate), boalele de rinichi și boalele aparatului respirator.

Stațiunea are numeroase Hoteluri și Vile, Restaurante, Pensiuni, Cafenele, Poște, Telegraf, Telefon

„HOTELUL RACOVITZA” complet amenajat e pus la dispoziția vizitatorilor.

SEZON 1 Iunie — 1 OCTOMBRIE REDUCERE PE C. F. R.

VIZITAȚI SLĂNICUL-MOLDOVEI!

Epitropia „Sf. Spiridon” Iași

DISTRACȚII ȘI EXCURSII

după predilecția fiecărui vizitator.

CAZINOU, CINEMATOGRAF, SALĂ DE PIANO, TENIS, PESCUIT, VĂNAT, etc. etc.

Mai tari decât Seletzki!

Se vede că acest mic organ de curaj românesc, al graniței apusene, e hărăzit ca dincând încând, afară de problemele zilnice pe cari le desbate în cadrul intereselor locale, — să mai dea la iveală și fapte inedite, cu caracter senzațional, cari privesc de foarte aproape și interesele superioare generale, de neam și țară.

Desigur că nu pentru a ne lauda singuri... semnez aceste rânduri, ci, numai din prea cunoscutul nostru neastâmpăr profesional, — de a seziza la timp pe >cei în drept<, să treacă la măsurile de îndreptare.

Și, fiindcă subliniai >predestinare< și >ineditul<, voi reîmprospăta memoria cititorilor, tocmai pentru a intra în miezul >senzaționalului<, pe care, — din aceeași meteahnă, — vrem să-l dăm în vileag.

În >Ecoul< de Marți 19 Decembrie 1933, tot sub semnătura și cu această literă neagră, a apărut un articol intitulat: >Domnul Weissman dela Cernăuți...<

Fără teamă de rigorile cari urmau să survină, — cum mă asigurau unii amici de voi >avea îndrăzneala să scriu așa ceva<, — am protestat cu scrisul meu (repet: la 19 Decembrie 1933, singurul din toată presa și când d. general Dumitrescu era mare și tare), împotriva nerușinatei concesiuni de aprovizionare a întregii Jandarmerii române, >fericitului domn Weissman, dela Cernăuți<, — cum îl mai numeam în acel articol, — la prețul scandalos de 6 lei și 50 bani kgr-mul de pâine, în loc de 4 și chiar 3 și 2 lei kgr-mul, cu cât se puteau aproviziona, la aceea vreme, unele subunități jandarmeriei prin micile garizoane.

Dela 19 Decembrie 1933 și până astăzi s'au schimbat multe în această țară.

Postul satrap și foarte hrăpăreț, — cum îl narea-ză pe 2 coloane în fiecare zi cel mai mare cotidian românesc, — își așteaptă răsplata faptelor urâte (dacă bineînțeles se va merge până la capăt cu urmărirea fraudatorilor, din moment ce s'a început cu imputări de milioane grele în sarcina celor mici, cari au lucrat >din ordin<); iar >fericitul domn Weissman, dela Cernăuți<, nu mai este furnizor al Jandarmeriei române. I-a plecat protectorul, — să nu-i spun complicele, — s'a dus dracului și dumnealui!...

De va plăti și el vr'un ban sau nu din numele câștigate pe cai asemănătoare furtului, — vom vedea mai târziu.

Până atunci însă, și pentru că în campania ziarului >Universul< n'am remarcat să se fi pomenit și de un alt fapt grav comis de Weissman et comp., desigur numai cu știrea și aprobarea generalului Dumitrescu, îmi iau tot eu, directorul micului dar curajos cotidian >Ecoul<, sarcina de a completa vinovățiile bandeii Weissman și general Dumitrescu:

Ginerele lui Weissman, — numele nu i-l știm, — dar el era, ginerele, când se

prezenta unităților de jandarmi cu cifra cantităților de făină cu care trebuiau aprovizionate toate unitățile, potrivit concesiunii exclusive acordate de generalul Dumitrescu și vr'unul dintre ofițerii înaintea căruia i se prezenta, îl contrazicea asupra exactității cantităților, ginerele d-lui Weissman, revoltat și pentru a fi tranșant convingător scotea din buzunar Ordinea de bătaie a întregii Jandarmerii române!

Înaintea actului categoric, ce-l producea ginerele d-lui Weissman dela Cernăuți, ofițerul, firește, nu mai putea articula nici un alt argument în contradictoriu.

Din moment ce furnizorul posedă și actul secret, Ordinea de bătaie a întregii Jandarmerii române, pe care el niciodată, nici chiar ministrul de interne, n'a

cunoscut-o în amănunțime, fără îndoială că bietul ofițer i se puna la dispoziție cum dorea ginerele d-lui Weissman.

Întrebarea este: Actul secret militar, Ordinea de bătaie a întregii Jandarmerii române, pe care nu este permis să-l cunoască decât ofițerul destinat a-l păzi, — ca piesă de apărare națională, — dela comandamentul superior în a cărui atribuție cade a-l poseda, odată intrat pe mâinile lui Weisman și ale ginerelei său, a mai rămas, oare, secret militar? N'o fi fost predat vr'unei puteri străine, interesate a ne spiona în întreaga noastră organizare?

Iată două întrebări, la cari, nu noi sântem obligați să răspundem.

Const. I. Ștefănescu

Ținutul Hălmaგიului se zbate în sărăcie pentru că „nu sunt lucrări“

(Urmare din pag. 1-a).

alungat din bârlog, să plece în lume la cerșit.

Concluzie

Marasmul economic tot mai pronunțat în care se sbate populația din plasa Hălmaგიului își repercutează influența dezastruoasă asupra regenerării pădurilor în primul rând, prejudiciind prin aceasta patrimoniul umanității cel mai sfânt, ce-l constituie muntele împădurit, periclitând în același timp și moralul civic.

În ținutul Hălmaგიului, unde nu mai sunt nici păduri de împărțit, să se întreprindă lucrări publice. Punându-se în funcție carierele de piatră, să se înceapă repararea șoselelor vechi, precum și construirea celor nou proiectate. Să se purceadă cu un ceas mai devreme la replantarea terenurilor degradate.

Cât privește fabrica de țiment din Gurahonț, să se cerceteze în ce câmp a fost vândută și cine poartă răspunderea. Să fie sancționat consiliul de administrație al SIAB-ului, iar trustul să fie obligat a repune în funcție uzina.

O cer imperios înalte interese de stat.

Alte fraude descoperite la Inspectoratul jandarmeriei

În urma cercetării gestiunii depozitului de materiale al Inspectoratului Jandarmeriei, serviciul de intențentă al acestui inspectorat a descoperit o fraudă de cinci milioane lei, făcută prin falsificarea unor facturi. De această fraudă au fost găsiți vinovați col. Crivăț și maiorul Litus șeful și subșeful depozitului de materiale.

Serviciul intențenței a înaintat dosarul acestei afaceri ministrului apărării naționale. Ministerul Apărării Naționale va sesiza chiar astăzi parchetul militar pentru a deschide acțiune publică pe baza art. 250—256 din codul justiției militare.

Cetiți „ECOUL“

Sătmar stațiune balneară

După patru ani de străduinți orașul nostru a fost în fine, declarat stațiune balneară, acordându-i se reducerea de 50% pe CFR reducere ce se obține numai în urma vizei biletelui la gara Sătmar.

Reducerea a fost acordată pe timpul dela 1 Iunie, la 30 Septembrie a fecărui an.

Legea pentru protejarea muncii naționale

Suntem informați că deși proiectul de lege pentru protejarea muncii naționale e întocmit — de mult — și s'ar fi putut aduce în discuția Corpurilor legiuitoare chiar în trecuta sesiune parlamentară, nu va fi depus nici în sesiunea actuală din cauza unor anumite demersuri diplomatice ce s'ar fi făcut.

Înregistrăm însă știrea sub toată rezerva întrucât nu putem crede că amânarea depunerii — dacă va fi — s'ar datori cauzelor amintite.

Se complică iarăși situația politică

— Iminente demisie a ministrului instrucțiunii publice. — Zaratii străini vreau să aibă control permanent asupra finanțelor României —

București, 15. — Abia într-unite ieri în sesiune extraordinară pentru votarea bugetului, corpurile legiuitoare au fost prorogate până Miercuri, 20 Iunie, din pricina unor mari dificultăți ivite în ultimul moment.

Controlul cămătarilor străini

Zaratii dela Paris, cari se țigănesc de aproape un an asupra celor șapte piei ce vor să le tragă depe biata țară românească, au desmintit în ultimul moment știrile ce le lăsase guvernul despre învoiala făcută au ei, și n'loc să ne dea făgăduitele reduceri, cer un control permanent al lor asupra întrebuițării finanțelor țării, și — ca să-și vadă asigurate creanțele lor cămătărești — lovesc în bugetul instrucțiunii publice.

Conflictul cu ministrul instrucțiunii

Se pare că guvernul s'a hotărât să-l satisfacă, cel puțin

n semifinala Cupei României, sa joacă, Duminecă, matcurile:

Ripensia—AMEFA la Arad. Arbitru Costel Rădulescu; și Universitatea—UDR. Matchul se va juca la Reșița, ceea ce nu primește Universitatea, deoarece terenul reșițanilor nu este reglementar.

Matchul Chinezul—CFR, pentru Divizia Națională, se joacă, Duminecă la București (Arena Venus).

Pentru viitoarele matcuri ale României cu Turcia și Polonia, unii vântură noua formație a echipei naționale... pur naționale, care ar fi următoarea:

Rădulescu—Sfera, Albu—Deheleanu, Criza, Cuedan,—Bindea, Ploșteanu, Sepi, Petea Vălcov și Surlașiu.

Prea națională ar fi echipa! Nu i așa!

Racdașul, adică atragerea de noi jucători, se practică mai ales în Iunie. Racdașul îl practică mai toate echipele mari, cari dispun de bani. Crișana, clubul românesc din Oradea, își întărește cadrele, pentru sezonul viitor, cu următorii jucători: Lakatos din UDR (Reșița), Ploșteanu (Universitatea), Stetz (ILSA) Timișoara, și Dvorsák din AMEFA. Angajarea internaționalilor Tenczer și Szanislo n'a reușit, din cauza prea marilor pretențiuni ale acestora.

Ziarul francez „l'Auto“ a format din jucătorii cari au participat la campionatul mondial, o echipă a globului pământesc, care s'ar infățisa după cum urmează:

Planicka (Cehoslovacia), Quincoces (Spania), Sesta (Austria), Wagner (Austria), Szücs (Ungaria), Van Hul (Olanda), Guaita (Italia), Requiuro (Spania), Langara (Spania), Nejedly (Cehoslovacia), Orsi (Italia).

Ziarele scriu că Hugo Meisl, căpitanul echipei reprezentative a Austriei a demisionat. Adevărat?

Azi, Gloria CFR joacă pe teren propriu cu Frontiera din Curtici.

Bulgaria s'a retras din Cupa Balcanică. După cum se știe Balcaniada de anul acesta, urma să aibă loc la Atena. Federația greacă, hotărând dată, la care să se joace matcurile, le-a fixat în luna Decembrie. Federația română și bulgară au cerut, schimbarea datei, în sensul că, campionatul pentru Cupa Balcanică să aibă loc mai devreme. Grecia nesatisfăcând această cerere, a pricinuit retragerea din competiție a Bulgariei.

România duce tratative pentru jucarea unui match, cu Crișana, la Cluj.

Matchul Chinezul—CFR va fi arbitrat de d. Teofil Morariu.

În August, Unirea-Tricolor, va juca la Constanța.

D. I. Ceureanu va arbitra matchul UDR—Universitatea.

Pe la sfârșitul lui Iulie se va juca în orașul nostru, un concurs de foot-ball, organizat de ziarul „Gazeta“, care pune în joc o cupă.

Vom reveni.

T. M.

Teatrul de Vară

Mare eveniment artistic

Turneul Oficial al Teatrului Național din București va reprezenta în seara de Miercuri 20 Iunie Marele Succes al stagiunii, renumita comedie,

Gaițele

în 3 acte, de AL. KIRIȚESCU

Decoruri, fast și muzică de scenă completează cu prisosință succesul bucureștean

Bilete la agenția Teatrală

POȘTA REDACȚIEI

Rugăm pe toți corespondenții și colaboratorii noștri, ca în viitor, să trimită manuscrise numai la redacția din Arad.

duește plin de surprize, mai ales din cauza congresului extraordinar al profesorilor, care are loc Duminecă la București.

Un hop greu

Chiar dacă congresul acesta și opoziția d-lui dr. Angelescu nu ar determina situația politică, guvernul mai are în față cealaltă enormă dificultate: pretenția zaratilor străini de a ne controla întrebuițarea bugetului.

Fără să ne lansăm în pronosticuri, putem să spunem că situația politică e afară din cale de gravă.

ABONAMENTE :

Lei 500 pe an, 275 pe 6 luni, 150 pe 3 luni.

Pentru bănci, cafenele, industrii, toate instituțiile particulare și administrațiile publice: lei 1000 anual, 600 pe 6 luni, 300 pe 3 luni, în străinătate: 2000 lei anual